

W

nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 12 (92) grudzień 2018

Walne Zgromadzenie IRWŁ

- o problemach rolników z regionu

str. 8-9

Koła Gospodyń Wiejskich

- najważniejsze zmiany

str. 7

Opakowania inteligentne

- kontrola świeżości produktów spożywczych

str. 15

Spis treści

Aktualności

Odstrzał dzików

.....str. 4

Zaświadczenia lekarskie

.....str. 4

Stosowanie obornika

.....str. 5

Materiał siewny

.....str. 5

Działania Izby Rolniczej

.....str. 6

Prawnik radzi

KGW mają swoją ustawę

.....str. 7

Temat numeru

Walne Zgromadzenie IRWŁ

.....str. 8-9

Dobre praktyki w rolnictwie

Jęczmień jary

.....str.10-11

Sprzedaż bezpośrednia

.....str. 12

Ubezpieczajmy się u siebie

Konkurs BHP

.....str. 14

Informacje z rynku „Zjazdowa”

Opakowania inteligentne.....str. 15

Smaki i pasje z regionu

KGW Kłocko

.....str. 16

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego

ul. Północna 27/29 91-420 Łódź

tel. 42 632-70-21 fax 42 632-70-31,

www.izbarolnicza.lodz.pl

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

Biura Powiatowe	Przewodniczący/ Delegat	Adres biura	Telefon/@
Bełchatów	Janusz Frydrychowski Marcin Śmiałkowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Bełchatów, pok. 9	511 124 504 bpbełchatow@izbarolnicza.lodz.pl
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510 474 851 bpbrzeziny@izbarolnicza.lodz.pl
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	Siedziba BGŻ ul. Podrzeczna 18 99-300 Kutno, pok. 117	510 474 825 bpkutno@izbarolnicza.lodz.pl
Łask	Bronisław Węglewski Marek Krawczyk	ul. Narutowicza 17 98-100 Łask	510 474 871 bpłask@izbarolnicza.lodz.pl
Łęczyca	Małgorzata Gabrielczak Dariusz Jarosław Kowalczyk	ul. Przedrynek 2, parter 99-100 Łęczyca	510 474 725 bpłeczyca@izbarolnicza.lodz.pl
Łowicz	Jan Znyk Donata Wrona	ul. Starościńska 1 99-400 Łowicz, pok. 213	510 474 800 bpłowicz@izbarolnicza.lodz.pl
Łódź-Wschód	Jan Woźniak Bogdan Sałata	UG w Andrespolu ul. Rokicińska 126 95-020 Andrespol	510 474 874 bplodz-wsch@izbarolnicza.lodz.pl
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	ul. Kowalskiego 2 26-300 Opoczno	510 474 870 bpopoczno@izbarolnicza.lodz.pl
Pabianice	Czesław Dzierżawski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510 474 865 bppabianice@izbarolnicza.lodz.pl
Pajęczno	Jacek Koziański Łukasz Wojtaszczyk	ul. 1 Maja 13/ 15 98-330 Pajęczno, pok. 14	510 474 813 bppajeczno@izbarolnicza.lodz.pl
Piotrków Tryb.	Tomasz Kowalski Bogdan Pietrykowski	Starostwo Powiatowe Al. 3 Maja 33 97-300 Piotrków Tryb.	510 474 861 bpiotrkow@izbarolnicza.lodz.pl
Poddębice	Ewa Bednarek Mariusz Gortat	GS Samopomoc Chłopska ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510 474 725 bppoddębice@izbarolnicza.lodz.pl
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6 97-500 Radomsko, pok. 210	510 474 801 bpradomsko@izbarolnicza.lodz.pl
Rawa Maz.	Mariusz Cheba Małgorzata Rosa	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Maz., pok. 58	510 474 850 bprawa@izbarolnicza.lodz.pl
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	ul. POW 30 98-200 Sieradz	511 124 538 bpsieradz@izbarolnicza.lodz.pl
Skierzwice	Andrzej Kowara Jacek Ossowicz	ul. Konstytucji 3 Maja 6 96-100 Skierzwice	510 474 841 bpskierzwice@izbarolnicza.lodz.pl
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Ewa Sygitowicz	ul. Św. Antoniego 41 97-200 Tomaszów Maz., pok. 20	510 474 862 bptomaszow@izbarolnicza.lodz.pl
Wieluń	Józef Stępień Krzysztof Wróbel	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510 474 804 bpwielun@izbarolnicza.lodz.pl
Wieruszów	Jerzy Karsznia Ryszard Starek	Rynek 1-7 98-400 Wieruszów	510 474 804 bpwieruszow@izbarolnicza.lodz.pl
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Nowak	ul. Ceramiczna 10 98-220 Zduńska Wola	510 474 793 bpzdunska.wola@izbarolnicza.lodz.pl
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24 95-100 Zgierz	510 474 738 bpzgierz@izbarolnicza.lodz.pl

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

Nazwa Placówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-342 Łódź ul. Swojska 4	42/640-68-53, 640-68-54 lodz@tuw.pl
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski Al. 3 Maja 33	44/649-69-29, 649-69-80 piotrkowtrybunalski@tuw.pl
Oddział w Bełchatowie	97-400 Bełchatów ul. Wojska Polskiego 27 A	44/633-01-03 bełchatow@tuw.pl
Oddział w Skierzwicach	96-100 Skierzwice ul. Senatorska 25	46/832-30-00, 832-36-49 skierzwice@tuw.pl
Oddział w Łowiczu	99-400 Łowicz ul. Zduńska 51	46/837-00-79 łowicz@tuw.pl
Oddział w Kutnie	99-300 Kutno ul. Zduńska 9	24/254-17-00 kutno@tuw.pl
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, ul. Rynek 19	43/822-33-99 fax: 822-38-68 sieradz@tuw.pl
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8	24/721-01-61 leczyca@tuw.pl
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4	44/683-51-05, 683-21-27 radomsko@tuw.pl

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja:

Materiały do gazety

Sylwia Skulimowska – 604 627 197

sylwia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl

Reklama

Piotr Kociołek – 692 467 000

piotr.kociolek@wp.pl

Zdjęcie na okładce: Fotolia

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść

tekstów i reklam dostarczonych przez instytucje współpracujące.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie

prawo ich skracania, redagowania i umieszczania na stronie

www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca: SAM-ROL Sp. z o. o.,

ul. Północna 27/29, 91 – 420 Łódź,

tel. 42 632 70 21

Projekty i druk: www.tagraf.pl

Z Boga się narodzili...

Czas Bożego Narodzenia, mija kolejny rok, rok wzlotów i upadków rok sukcesów i porażek, tak po prostu możemy powiedzieć rok naszego codziennego życia. Kolejny raz zasiądziemy do wigilijnego stołu, by połamać się opłatkiem, złożyć sobie najpiękniejsze życzenia, a pewnie i większość z nas nawiedzi kościoły uczestnicząc w pasterce i odśpiewując „Bóg się rodzi”. I można powiedzieć, że tradycji, a nawet naszej wierze, stanie się zadość. Należy jednak sobie postawić pod rozwagę pytanie... dokąd to nas prowadzi? Czy tylko by dopełnić tradycji, czy to jednak coś więcej... nadzieja spotkania w Nim w wieczności w perspektywie Narodzin Bożego Dzieciątka?

Rozpoczynając tegoroczny adwent w liście św. Pawła

otrzymaliśmy pewne pouczenie, które może powinno być dla nas przesłaniem w ten wigilijny czas:

„Bracia: Pan niech pomnoży liczbę waszą i niech spotęguje waszą wzajemną miłość dla wszystkich, jaką i my mamy dla was; aby serca wasze utwierdzone zostały jako nienaganne w świętości wobec Boga, Ojca naszego, na przyście Pana naszego Jezusa wraz ze wszystkimi Jego świętymi. A na koniec, bracia, prosimy i zaklinamy was w Panu Jezusie: według tego, coście od nas przejęli w sprawie sposobu postępowania i podobania się Bogu i jak już postępujecie, stawajcie się coraz doskonalszymi! /1 Tes 3,12-4,2/”

Wzajemna miłość postępowanie w świętości i doskonałości chrześcijańskiej to droga, która prowadzi nas do Boga, Boga przychodzącego na świat w Betlejem, Boga w Jego przykazaniach w ewangelii, a ostatecznie Boga z którym będziemy trwać w wieczności.

W ewangelii słyszymy także o pewnych okolicznościach, które towarzyszy będą spotkaniu z Panem w dniu ostatecznym. Przyczyną zdarzeń będzie koniec świata, kiedy *moce niebios zostaną wstrząśnięte*. Pojawiają się znaki we wszystkich biblijnych sferach kosmosu: *ziemi, słońcu, księżycu, gwiazdach*. U ludzi spowoduje to świadomość, że nadchodzi koniec świata i reakcją na to: *mdleć będą ze strachu*. Powinniśmy jednak pamiętać, że jest to tylko opis, a od swoich uczniów Jezus oczekuje zupełnie innej reakcji: **nabiercie ducha i podnieście głowy**. Tym samym Jezus podpowiada znane nam obrazy. Bo człowiekowi, który przeżywa stres czy strach – brakuje tchu i nieraz odczuwa duszności, na przykład z przerażenia. Człowiek przerażony patrzy pod nogi – w trwodze spogląda na to, co przed nim, chce mieć pod kontrolą rzeczywistość i monitoruje zagrażające w niej zmiany.

Jezus jednak rzeczywistość końca świata łączy ze zbliżającym się okupieniem: **A gdy się to dzieć zacznie, nabiercie ducha i podnieście głowy, ponieważ zbliża się wasze odkupienie**. I poleca swoim uczniom oddychać wiarą i patrzeć w niebo.

To i dla nas wskazówka. Nie tylko na ewentualne nadejście końca świata za naszego życia i spotkania się z Panem, ale i na to spotkanie z Dzieciątkiem Jezus w każde nasze Boże Narodzenie, każdy moment naszego z Nim spotkania. Bo wtedy płynie dla nas oddech z wiary i możemy czerpać odświeżenie, orzeźwienie z ufności Bogu! I podobnie: możemy podnosić oczy (czyli także myśli i serce) do Boga – a odrywać je od tego, co nas przytłacza do ziemi!

Bóg przyszedł na ziemię. Przyszedł, aby odmienić losy ziemi. A jednak tylko prości pasterze, pouczeni przez aniołów, oddali Mu pokłon. Wielcy tego świata, mądrzy i wykształceni, nie rozpoznali Go, odrzucili swego Boga.

Ten dramat powtarza się stale historii, ten dramat jakże często powtarza się w nasze Boże Narodzenia w naszych czasach. Śpiewamy w kolędzie:

A dzisiaj czemu wśród ludzi tyle łez, jęków, katuszy? Bo nie ma miejsca dla Ciebie w niejednej ludzkiej duszy.

Tak wiele razy nie zauważamy Go. Tak często On nam przeszkadza. Myślę, że nawet wśród tych, którzy wyświadczyli się w ostatnich dniach, a dziś przystępują do Komunii Św. Są tacy, którzy nie rozpoznali do końca, w tym Małym Dzieciństwie, swojego Boga. Dla wielu oglądających szopkę ciekawszy jest aniołek, który śmiesznie kiwa głową, gdy się mu rzuci pieniążek, niż Nowonarodzony Król Wszechświata. A przecież to On jest tu najważniejszy. To przy nim czuwa Jego Matka wraz ze św. Józefem. To do Niego przybyli Pasterze, a potem Mędrcy ze Wschodu. To On jest obiecany Zbawicielem świata.

„Na świecie było Słowo, a świat stał się przez Nie, lecz świat Go nie poznał. Przyszło do swojej własności, a swoi Go nie przyjęli. Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli, dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi, tym, którzy wierzą w imię Jego którzy ani z krwi, ani z żądzy ciała, ani z woli męża, ale z Boga się narodzili!”

I może w tegoroczny wigilijny wieczór uda nam się usłyszeć słowa Dzieciątka Bożego...

„Nie lękajcie się. Znam wszystkie drogi życia. Te, wiodące na najwyższe szczyty i te, które prowadzą aż do otchłani. Znam długość nici waszego życia i wiem, jakim czasem dysponujecie na ziemi po to, aby wygrać doczesność i wieczność. Znam wszystkie wasze talenty i wszystkie słabości.”

Wraz z nadchodzącymi Świętami Narodzenia Pańskiego przyjmijcie najserdeczniejsze życzenia pokoju, Bożej Radości i Miłości w tym szczególnym czasie. Niech Nowonarodzone Dzieciątko pobłogosławi Wam i Waszym Rodzinom w Nowym Roku. Niech w każdym dniu dane Wam będzie odnaleźć Boga, a w Nim prawdziwe życie.

Ks. Jarosław Leśniak

Duszpasterz Rolników Archidiecezji Łódzkiej

Szanowni Państwo,

Święta Bożego Narodzenia to czas niezwykły. To spotkania w gronie Rodziny i Przyjaciół, to rozmowy, wspólne spożywanie wigilijnej kolacji, to pasterkowy klimat oczekiwania i radości...

W tym niezwykłym bożonarodzeniowym momencie życzę Państwu wielu wspaniałych chwil, wspólnego kolędowania, uścisków dłoni. Takiej zwykłej ludzkiej życzliwości i uśmiechu do drugiego człowieka, nie tylko w okresie świąt.

A w nadchodzącym 2019 roku, nam rolnikom, wielu chwil wytrwałości, mądrych i przemyślanych decyzji, jak również wspólnej pracy na rzecz polskiego rolnictwa, a szczególnie rolnictwa województwa łódzkiego. To był dla nas trudny rok, rok suszy i załamania się rynków rolnych. Wierzę jednak, że wspólną pracą, ręką w rękę na polatkach naszych małych ojczyzn, możemy zdziałać wiele. Wspólnota i zgoda to wielka siła.

Wszystkim Państwu w tym nadchodzącym 2019 roku, w imieniu Zarządu IRWŁ, życzę optymizmu w patrzeniu w przyszłość, sukcesów w realizacji zamierzeń i zdrowia. *Wszystkiego dobrego! Do siego roku!*

Dariusz Tomaszewski

Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

MRiRW informuje o skali odstrzału sanitarnego dzików

ju Wsi. W trakcie posiedzeń ww. Zespołu, na bieżąco są analizowane i dyskutowane kwestie podejmowanych działań oraz wypracowywane są propozycje stosownych, wielokierunkowych

rozwiązań, których celem jest usprawnienie prac, jak również ograniczenie negatywnych skutków ekonomiczno - społecznych, związanych z wystąpieniem tej choroby.

Zespół rekomendował m.in. zamknięcie poszczególnych przepustów dla zwierzyny dzikiej wzdłuż autostrad i dróg ekspresowych, przebiegających przez tereny, gdzie występuje choroba lub tereny bezpośrednio zagrożone jej wystąpieniem. Zadanie to zostało powierzone Ministerstwu Infrastruktury oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Równocześnie Międzyresortowy Zespół ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków ASF rekomendował Ministrowi Środowiska redukcję zagęszczenia dzika do poziomu 0,1 os./km² oraz zmodyfikowania w tym zakresie wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.

W związku z tym na terenie całego kraju w sposób ciągły realizowana jest redukcja populacji dzików, w ramach planowej gospodarki łowieckiej, za którą odpowiada Minister Środowiska.

Dodatkowo, na obszarach, na których występuje ASF lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem, na podstawie aktów prawa miejscowego tj. rozporządzeń powiatowego lekarza weterynarii lub rozporządzeń wojewody, wykonywany jest odstrzał sanitarny dzików.

Resort wskazał, że stosownie do przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018, poz. 1967), w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, powiatowy lekarz weterynarii może nakazać odstrzał sanitarny zwierząt (w tym dzików) na określonym obszarze.

Podmiotowi, który poniósł koszty związane z realizacją nakazu odstrzału sanitarnego zwierząt wprowadzonego w przepisach wydanych na podstawie ww. przepisów przysługuje ze środków budżetu państwa zryczałtowany zwrot kosztów za każdą sztukę odstrzelonego zwierzęcia (ryczałt).

Ryczałt przysługuje myśliwemu wykonującemu odstrzał sanitarny zwierząt w wysokości 80% a pozostałe 20% kwoty ryczałtu otrzymuje dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego zwierząt.

Ponadto dzierżawca, albo zarządca obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego, przekazuje kwotę ryczałtu, o której mowa powyżej, myśliwym, którzy wykonali odstrzał sanitarny zwierząt.

Główny Lekarz Weterynarii prowadzi sprawozdawczość w zakresie liczby dzików pozyskanych w ramach odstrzału sanitarnego. Sprawozdawczość w powyższym zakresie aktualizowana jest w trybie cotygodniowym.

Zgodnie z danymi na dzień 22 października 2018 r., w ramach odstrzału sanitarnego dzików w okresie od 2017 r. pozyskano 25 389 dzików.

Źródło: KRIR

W odpowiedzi na wniosek izb rolniczych dotyczący likwidacji dzików z w celu skutecznego zapobiegania rozprzestrzenianiu się na terenie kraju choroby ASF, resort rolnictwa przekazał, iż zasady gospodarki łowieckiej, w tym właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego, odstrzału redukcyjnego, zastępczego, rocznych planów łowieckich, określają przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2017 r. poz., 1295 z późn. zm.).

Stosownie do ww. ustawy gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców, m.in. w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest Minister Środowiska. Natomiast, o ile ww. ustawa nie stanowi inaczej, administrację w zakresie łowiectwa, co do zasady sprawuje samorząd województwa.

Przekazano, że w zakresie afrykańskiego pomoru świń (ASF) w Polsce są podejmowane skoordynowane, wielokierunkowe działania mające na celu zwalczanie i zahamowanie rozprzestrzeniania się wirusa, w szczególności na tereny wolne od tej choroby.

Na terenie całego kraju podejmowane są działania mające na celu zmniejszenie populacji dzików (odstrzał sanitarny) oraz ograniczenie szerzenia się choroby w populacji dzików (zbieranie dzików padłych, zamykanie przepustów pod autostradami). Działania te prowadzone są we współpracy przede wszystkim z Ministrem Środowiska oraz Polskim Związkiem Łowieckim.

Powołany został również Międzyresortowy Zespół ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń, pod przewodnictwem Ministra Rolnictwa i Rozwoju

Źródło zdjęcia: LIR

Od 1 grudnia 2018 r. rolnicy nie będą musieli dostarczać zaświadczeń lekarskich do KRUS

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego informuje, że w związku z tym, że od 1 grudnia 2018 r. zaświadczenia lekarskie będą wystawiane wyłącznie w formie elektronicznej (e-ZLA), rolnicy (domownicy rolnika) nie będą musieli dostarczać zaświadczeń lekarskich w celu przyznania prawa do zasiłku chorobowego.

E-ZLA wystawione rolnikowi (domownikowi rolnika) zostanie przekazane do systemu informatycznego KRUS i Kasa rozpatrzy w oparciu o to zaświadczenie prawo do zasiłku chorobowego. Więcej informacji na stronach KRUS i ZUS.

Źródło: www.krus.gov.pl

Przechowywanie i terminy stosowania obornika

Zgodnie z ogłoszonym i obecnie obowiązującym w całej Polsce „Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. 2018, poz. 1339) obornik jako nawóz naturalny stały należy przechowywać w bezpieczny dla środowiska sposób, który zapobiega przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu.

Warunki przechowywania obornika

W gospodarstwie, na terenie którego przechowywany jest obornik musi być zapewnione odpowiednie miejsce do jego przechowywania, przez okres, w którym nie jest możliwe jego rolnicze wykorzystanie. Wymaga to zapewnienia odpowiedniej powierzchni nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania. W przypadku utrzymywania zwierząt gospodarskich na głębokiej ściółce obornik może być przechowywany w budynku inwentarskim o nieprzepuszczalnym podłożu.

Powierzchnia miejsca do przechowywania obornika powinna umożliwiać jego przechowanie przez okres 5 miesięcy. Sposób obliczenia wymaganej powierzchni miejsc do przechowywania nawozów naturalnych został określony w załączniku nr 5 do wspomnianego wyżej Programu. W przypadku gdy wytworzony w gospodarstwie rolnym obornik podlega procesom technologicznym przetwarzania lub przekazaniu, wymagana pojemność powierzchni miejsc do jego przechowywania może ulec stosownemu zmniejszeniu.

W Programie zostały określone terminy, do których rolnicy mają czas na budowę lub dostosowanie powierzchni posiadanych miejsc do przechowywania obornika i innych nawozów naturalnych do wymogów określonych w prawie.

Przedstawiają się one następująco. Do dnia:

31 grudnia 2021 r. – w przypadku podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, w tym podmiotów prowadzących chów

lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior;

31 grudnia 2024 r. – w przypadku podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP.

Możliwe jest czasowe, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przyz, przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych, przy czym:

- przyzmy lokalizuje się poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3%, w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne;
- lokalizację przyzmy oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika;
- obornik na przyzmy ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia uprzedniego przechowywania obornika.

Należy zauważyć, że w odróżnieniu od obornika pomiotu ptasiego nie można przechowywać bezpośrednio na gruncie. Miejsce przechowywania obornika musi być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 25 m od:

- studni lub ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne;
  - linii brzegu wód powierzchniowych oraz pasa morskiego.
- Podmioty przyjmujące obornik na podstawie umowy

z innego gospodarstwa powinny posiadać, w chwili jego przyjmowania, odpowiednią powierzchnię miejsc do jego przechowywania w bezpieczny dla środowiska sposób, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu.

Terminy stosowania obornika

Obornik można stosować na gruntach ornych w terminie od 1 marca do 31 października. W przypadku upraw trwałych, wieloletnich i trwałych użytków zielonych od 1 marca do 30 listopada.

Terminy te nie dotyczą rolników, którzy będą zakładali na gruntach ornych uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach. Dopuszczalna dawka azotu w wielokładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć dawki 30 kg N/ha. Należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.

Terminy te nie dotyczą również rolników, którzy nie mogli dokonać zbiorów lub nawożenia z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby. Dla tych podmiotów termin graniczny stosowania nawozów to dzień 30 listopada.

Wymienione wyżej terminy nie dotyczą nawożenia upraw pod osłonami oraz upraw kontenerowych. Nie stosuje się obornika na glebach odlogowanych, chyba że będzie to nawożenie przed planowanym zakończeniem odlogowania. Wtedy dopuszcza się zastosowanie nawozów jesienią.

Źródło: WIR

Dopłaty do materiału siewnego bez zmian

W odpowiedzi na wniosek samorządu rolniczego dotyczący zwiększenia puli środków finansowych na dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz rozszerzenia list odmian roślin, do których przysługuje dopłata o kukurydzę, MRiRW poinformowało, iż mechanizm dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany został wprowadzony w 2007 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2012 r. Nr 231, poz. 633, z późn. zm.).

Według resortu, celem dopłat jest poprawa jakości produktów rolnych przez zwiększenie stosowania materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w przypadku gatunków o dużym znaczeniu gospodarczym, dla których wymiana materiału siewnego jest na bardzo niskim poziomie.

Kierując się tymi kryteriami w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 maja 2013 r. w sprawie wykazu gatunków roślin uprawnych, do których materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany przysługuje dopłata z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewne-

go kategorii elitarny lub kwalifikowany określono 3 grupy roślin: rośliny zbożowe (wymiana materiału siewnego na poziomie ok. 20%) oraz rośliny strączkowe i ziemniak (wymiana na poziomie kilku/kilkunastu %).

Przekazano, że w ostatnich kilku latach na realizację dopłat do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany przeznaczają się ponad 100 mln zł rocznie. Od początku funkcjonowania mechanizmu dopłat w latach 2007-2017 wypłacono łącznie 927 079 tys. zł. Natomiast w tym roku, zgodnie z ustawą budżetową na rok 2018, planuje się wypłacić dopłaty w kwocie 113 000 tys. zł. (łącznie w latach 2007-2018 - 1 040 079 tys. zł.).

Określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 września 2018 r. w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany za rok 2018 stawki są najwyższe od początku funkcjonowania mechanizmu dopłat i wynoszą 102,14 zł/ha dla zbóż, 163,42 zł/ha dla strączkowych i 510,70 zł/ha dla ziemniaka.

W 2016 r. Ministerstwo Finansów przeprowadzało przegląd wydatków publicznych w obszarze dopłat z tytułu

zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany. Głównym celem przeglądu było zidentyfikowanie możliwości zwiększenia skuteczności i efektywności wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na dopłaty do materiału siewnego. Rozważano możliwość zwiększenia skuteczności i efektywności dopłat przez wprowadzenie zmian regulacyjnych lub organizacyjnych. Jednym z wniosków było zwiększenie liczby oddziałów, w których można złożyć wnioski. Postulat ten został zrealizowany dzięki możliwości złożenia wniosków w ponad 300 biurach powiatowych ARiMR zamiast dotychczasowych 16 oddziałów terenowych ARR. Przegląd ma być kontynuowany w 2019 r.

Jednocześnie MRiRW zauważyło, że objęcie dopłatami powierzchni gruntów ornych obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany kukurydzy byłoby sprzeczne z kryteriami określonymi w uzasadnieniu do wprowadzenia mechanizmu dopłat.

W związku z tym poinformowano, że **nie przewiduje się inicjatyw legislacyjnych w tym obszarze do zakończenia zaplanowanego przeglądu funkcjonowania mechanizmu.**

Źródło: KRiR

Posiedzenie Rady Powiatowej IRWŁ Powiatu Opczyńskiego

Część merytoryczna:

Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego wyraża na wniosek gmin opinie w sprawie przekształcenia gruntów leśnych na cele nieleśne i gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz na wniosek rolnika, osoby zainteresowanej wyraża opinie w sprawie zakupu w obrocie prywatnym nieruchomości rolnej. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego współpracuje z instytucjami sektora rolniczego. Izba wyraża również opinie na wniosek gmin w sprawie stawki ceny żyta do ustalenia podatku rolnego na 2019 rok. Cena skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2019 rok ogłoszona w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18.10.2018r. wynosi **54,36 zł za 1q.**

W dniu 13 listopada 2018r. Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, popierając wniosek zgłoszony przez członków Rady Powiatowej IRWŁ Powiatu Łódzko-Wschodniego wystosował pismo do Jana Krzysztofa Ardanowskiego - Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o podjęcie działań w sprawie uproszczenia procedur związanych z szacowaniem szkód w uprawach rolnych spowodowanych niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Samorząd rolniczy wielokrotnie monitorował, że dotychczasowe raporty IUNG nie odzwierciedlały stanu faktycznego na polach i były ogłaszane z dużym opóźnieniem. Rolnicy obserwowali „gołym” okiem zjawisko suszy na swoich polach, co nie było zbieżne z raportami IUNG. W związku z tym IRWŁ apeluje o podjęcie działań mających na celu stworzenie nowoczesnego monitoringu suszy w Polsce. IRWŁ proponuje, aby stacje pomiaru opadów były usytuowane na terenie każdej gminy (np. w szkołach rolniczych, ośrodkach doradztwa rolniczego). Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego proponuje również by podstawą szacowania szkód w gospodarstwach rolnych była decyzja wójta gminy, a nie system monitoringu suszy opracowany przez IUNG. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego składała wniosek, by to 30 % dotyczyło tylko działki. Nie może być takiej sytuacji, że gospodarstwo, które ma 50 ha w tym 10 ha upraw i 100% strat, nie dostało pomocy. Nie można uderzać w całe gospodarstwo. W tym roku był problem również z owocami, które już zostały zebrane. Przykładem jest tutaj truskawka, która mimo strat nie została wzięta pod uwagę przy szacowaniu szkód. Podobna sytuacja dotyczyła doszycowania strat występujących w ziemniakach gdzie ziemniaki były już praktycznie zebrane.

Zarząd IRWŁ wydał opinię do projektów aktów prawnych:

- rozporządzenia MRiRW w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych,
- rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów” w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane

dobrej praktyki rolniczej”,

- ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ

W listopadzie 2018r. odbyły się posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ (w dniu 8.11.2018r. w Opczynie, w dniu 14.11.2018r. w Zgierzu, w dniu 23.11.2018r. w Wieruszowie, w dniu 29.11.2018r. w Brzezinach) oraz 2 posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ w Bełchatowie oraz Sieradzu podczas wyjazdu studyjno-szkoleniowego organizowanego przez IRWŁ. Członkowie rozmawiali m.in. na temat aktualnej sytuacji w rolnictwie, o szacowaniu strat suszowych, o ubezpieczeniach w uprawach rolnych, o dużych stratach w uprawach rolnych spowodowane przez m.in. dziki.

Współpraca z KSOW

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego złożyła do KSOW dokumenty dotyczące rozliczenia projektu w ramach operacji pn. „Wyjazd studyjny rolników na targi ziemniaczane „Potato Europe 2018-Hanover” oraz operacji pn. „Szkolenia dla liderów obszarów wiejskich” współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obsza-

Wyjazd studyjno-szkoleniowy do Wilna

row Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Konferencje/targi / szkolenia/

Wzorem lat ubiegłych również w tym roku, Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego zorganizowała wyjazd studyjno-szkoleniowy dla rolników województwa łódzkiego. W dniach 15-18 listopada 2018 roku rolnicy mieli okazję zwiedzić Suwalszczyznę oraz Wilno. W programie wyjazdu przewidziano także szkolenia związane tematycznie z perspektywą rozwoju gospodarstw ekologicznych oraz szacowaniem szkód w uprawach rolnych spowodowanych przez działanie niekorzystnych warunków atmosferycznych. W czasie panelu szkoleniowego Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego Bronisław Węglewski podziękował sponsorom wyjazdu wśród których byli:

Działania izby rolniczej - listopad 2018

z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa” objętego PROW na lata 2014-2020, projektu „Zbiór zaleceń

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW, PPH Hetman, ADOB Sp. z o.o., Jasta Sp. z o.o., Nordkalk oraz AGROSAD. Spółka Jasta wśród uczestników wyjazdu ogłosiła konkurs na hasło reklamujące jej usługi. Nagrodę, rower, wygrała Dorota Kacprzyk, której propozycja JASTA I SPRAWA ODBIORU JEST JASNA zdobyła najwięcej głosów.

W kolejnych dniach rolnicy mieli okazję zwiedzić m.in. Troki, Wilno, a także klasztor poddominikański w Sejnach, Pokamedulski Klasztor Wigierski, Augustów i Sanktuarium Maryjne w Studzienicznej. W drodze powrotnej około 240 rolników miało okazję zobaczyć zabytki Białegostoku (m.in. Pałac Branickich wraz z ogrodami, Rynek Kościuszki, cerkiew).

W dniu 24 listopada 2018r. Prezes IRWŁ – Bronisław Węglewski oraz Dyrektor Biura IRWŁ – Jerzy Kuzański uczestniczyli w Świątce Kupca 2018r. w EC1 w Łodzi współorganizowanego przez Łódzki Rynek Hurtowy „Zjazdowa S.A.”.

W dniu 28 listopada 2018r. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego była współorganizatorem Finału Konkursu Wiedzy o Bezpieczeństwie Pracy w Rolnictwie dla uczniów kształcących się w zawodach rolniczych w szkołach województwa łódzkiego. Finał konkursu odbył się w siedzibie Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego ufundowała nagrodę rzeczową za zajęcie III miejsca dla Daniela Staniaszek z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Zduńskiej Dąbrowie. Pierw-

sze miejsce zajął Rafał Pęciak z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobroszycach, drugie miejsce zajął Salomon Ledzion z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieczysławowie.

Inne

Miesięcznik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego „W NOWEJ ROLI” od marca 2016 r. w nowej odsłonie bezpłatnie trafia do rolników, mieszkańców wsi województwa łódzkiego.

Prawnik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego udziela **bezpłatnie** porad prawnych dla rolników. W omawianym okresie zostało udzielonych ok. 40 porad.

Wszystkie działania, interwencje podejmowane przez Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz informacje na temat sytuacji w rolnictwie są dostępne na stronie internetowej IRWŁ www.izbarolnicza.lodz.pl.

Beata Rzewuska

Specjalista ds. organizacji rynków rolnych i szkoleń

Doradca rolno-środowiskowy

Koła Gospodyń Wiejskich mają swoją ustawę

Prezydent RP podpisał ustawę 27 listopada 2018 r. Ustawa weszła w życie dzień później. Dzięki nowej ustawie Koła Gospodyń Wiejskich zyskują osobowość prawną. Ustawa oferuje im też wsparcie finansowe, co jest ewenementem w tego rodzaju akcie prawnym.

Koła zakładać mogą tylko mieszkańcy danej wsi („osoba, która ukończyła lat 18 i której miejscem zamieszkania jest wieś będąca terenem działalności koła”). Na terenie jednej wsi może mieć siedzibę tylko jedno koło (art. 4 ustawy).

Koło trzeba będzie zarejestrować w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Da to kołu osobowość prawną, artykuł 6 ustawy o kołach gospodyń wiejskich

1. Koło gospodyń wiejskich podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, zwanego dalej „rejestr”, prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

2. Koło gospodyń wiejskich nabywa osobowość prawną z chwilą dokonania wpisu do rejestru.

Koła gospodyń wiejskich jak stowarzyszenia

Ustawa kreuje sposób tworzenia i zarządzania kołami na wzór stowarzyszeń. Do założenia koła potrzeba będzie minimum 10 osób. Wybiorą one komitet założycielski i przyjmą statut.

Założyciele koła będą tworzyć statut sami lub skorzystają ze wzoru, który zawiera ustawa (w załączniku „Wzorcowy statut koła gospodyń wiejskich”). To spore ułatwienie, ponieważ błędy w statutach to jedna z podstawowych trudności w procesie rejestracji organizacji pozarządowych (fundacji i stowarzyszeń w KRS). Trudno przypuszczać, żeby przy rejestracji kół wzorcowy statut był odrzucany przez Agencję.

art. 5 ust. 3

Koło gospodyń wiejskich może działać na podstawie wzorcowego statutu, którego treść określa załącznik do ustawy. W każdym czasie koło gospodyń wiejskich działające na podstawie wzorcowego statutu może przyjąć własny statut, zgodny z wymogami określonymi w ust. 2.

Najwyższą władzą koła gospodyń wiejskich jest zebranie członków. Ustawa w art. 15. wymienia działania, które zastrzeżone są dla zebrania (jak wybór zarządu czy zatwierdzenie sprawozdania finansowego). W tym punkcie ustawa różni się od innych regulacji dotyczących organizacji społecznych, ponieważ stowarzyszenia czy fundacje mają większą swobodę w określaniu, kto (który organ) o czym decyduje.

Koła będą musiały tworzyć zarządy, których rola również jest w ustawie opisana (art. 16, 19). Zarządy mogą być jednoosobowe.

Nowe i stare koła – kto pierwszy

Koła gospodyń wiejskich nie są ruchem, który powstanie dzięki uchwalonej właśnie ustawie. Były i działały w środowisku wiejskim od lat, w wielu miejscach są prawdopodobnie najlepiej zakorzenionymi i najbardziej aktywnymi organizacjami. Ustawa wychodzi z propozycją nadania kołom osobowości prawnej. Wprowa-

dza jednak zapisy, które mogą spowodować problemy, szczególnie w okresie przejściowym, kiedy działające już podmioty będą dostosowywać się do nowych przepisów. Ponieważ ustawa podaje regułę „jedna wieś – jedno koło” może dojść do sytuacji, że działające od lat, ale mniej zorientowane koło, zostanie formalnie wyparte przez nowy podmiot.

Czy zawarte w ustawie regulacje przejściowe, uchronią istniejące koła gospodyń wiejskich przed taką sytuacją?

Teoretycznie tak, ale trzeba będzie się bardzo pośpieszyć. Ustawodawca zapisał pierwszeństwo już działających kół. Jednak na dostosowanie się do nowych przepisów i zgłoszenie do Agencji Restrukturyzacji mają tylko miesiąc.

art. 34 ust. 1 i 2

1. Działające w dniu wejścia w życie ustawy koła gospodyń wiejskich mogą dostosować statuty do wymagań ustalonych w ustawie i wystąpić z wnioskiem o dokonanie wpisu koła gospodyń wiejskich do rejestru zgodnie z przepisami ustawy.

2. W okresie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, koła gospodyń wiejskich działające na podstawie przepisów dotychczasowych (...), przy rejestracji w oparciu o przepisy niniejszej ustawy mają prawo pierwszeństwa przed kołami, które miałyby zostać utworzone na podstawie przepisów niniejszej ustawy na terenie tych samych wsi.

Wyjątkowo oferta dla kół gospodyń

Ustawa wydaje się dość „instruktarzowa” jeśli chodzi o opisywanie sposobu organizacji kół, co może za jakiś czas okazać się przeszkodą w ich działaniu, kiedy życie wykaże nieelastyczność przepisów. Jednocześnie nowa regulacja zaskakuje oferowanymi kołom możliwościami.

Koła będą mogły prowadzić działalność zarobkową, w tym działalność gospodarczą. Jednocześnie będą mogły prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów. To „prostsza księgowość” stworzona pierwotnie dla organizacji pozarządowych. Projekt ustawy nie stawiał przed kołami specjalnych wymagań, które musiałyby spełnić, żeby skorzystać z UEPIK. Ostateczna wersja ustawy zawiera obostrzenia, podobne do opisanych w ustawie o działalności pożytku. Nadal jednak uproszczona ewidencja dla kół jest ofertą bardziej dostępną niż UEPIK z ustawy pożytkowej dla pozostałych NGO-sów.

90. milionów złotych dla kół w grudniu 2018 r.

Zgodnie z art. 23. ustawy „Koło gospodyń wiejskich może otrzymywać dotacje celowe na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3, według zasad określonych w odrębnych przepisach.” Już sama ustawa wskazuje na zamiar skierowania do kół określonych środków.

art. 35 ust. 1 i 2

1. W okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy koło gospodyń wiejskich może otrzymać z budżetu państwa pomoc finansową przeznaczoną na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana w drodze decyzji Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na wniosek złożony przez koło gospodyń wiejskich.

Ustawa podaje maksymalny limit wydatków na powyższy cel. Wynosi on 90 mln złotych. To limit na 2018 r.

Środki te będą musiały zostać przyznane i wydane do końca grudnia. Będzie na to kilka ostatnich dni roku, bo należy jeszcze przecież poczekać na „przejestrowanie” się starych oraz powstanie i zarejestrowanie nowych kół gospodyń wiejskich.

Źródło: ngo.pl

Rejestracja KGW

Krok 1

Zgłoś swoje KGW w ARIMR

Listę wszystkich członków wraz z wnioskiem o wpis do rejestru złóż u Pełnomocnika ds. Kół Gospodyń Wiejskich w Powiatowym Biurze ARIMR. Pełnomocnik doradzi i pomoże także w wypełnieniu niezbędnych formularzy w uzyskaniu wsparcia finansowego dla koła.

Krok 2

Załóż konto w BANKU

Z otrzymanym zaawizowaniem o wpisie do rejestru udaj się do wybranego BANKU i załóż konto dla swojego koła. Numer rachunku bankowego jest niezbędny do wypłaty pomocy finansowej.

Krok 3

Zyskaj 3 - 5 tysięcy złotych dla Swojego Koła na działalność!

Wzróć do Pełnomocnika z wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej dla swojego Koła Gospodyń Wiejskich. Ten wniosek złóż do 27 grudnia!

Pomoc finansowa w 2018 roku zależy od liczby członków koła

3000 zł

(nie więcej niż 30 członków)

4000 zł

(od 31 do 75 członków)

5000 zł

(ponad 75 członków)

Skorzystaj dla swojego KGW z PRAWA PIERWSZEŃSTWA

1 miesiąc, to czas dla działających KGW z tradycją i historią - na uzyskanie osobowości prawnej oraz wsparcia finansowego na działalność i rozwój!

Pełnomocnik Rządu ds. MŚP
petnocomocnikmisp@miir.gov.pl

Dyżur telefoniczny - Biuro Pełnomocnika 22/273 79 61
(poniedziałek - piątek) 10.00 - 12.00

Zgłoś swoje
KGW
DO 31 GRUDNIA

www.kobietygospodarnewyjatkowe.pl

Samorządna społeczna organizacja mieszkańców wsi

Ustawa wskazuje w art. 2, że koło gospodyń wiejskich jest „dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich”.

REKLAMA

PPHU

ASPOL

W ofercie :

- Zakupowanie węży hydraulicznych
- Części do ciągników i maszyn rolniczych
- Oleje i smary
- Łożyska

Zapraszamy do odwiedzin sklepu internetowego
www.aspol.agro.pl

Świątniki 61
95-200 Pabianice
tel. 782 061 000

Trudna sytuacja na rynkach rolnych głównym tematem Walnego Zgromadzenia IRWŁ

Przedstawiciele rolników z całego województwa łódzkiego spotkali się 10 grudnia 2018 roku na IX już w V kadencji Walnym Zgromadzeniu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego by dyskutować o aktualnej sytuacji w polskim rolnictwie. Walne Zgromadzenie IRWŁ odbyło się w sali konferencyjnej Łódzkiego Rynku Hurtowego „Zjazdowa” S.A. z którym Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego współpracuje, również w zakresie promocji produktów rolnych.

W posiedzeniu Walnego Zgromadzenia Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego uczestniczyli Przewodniczący i Delegaci Rad Powiatowych IRWŁ, Zarząd IRWŁ oraz zaproszeni goście. Na Walne Zgromadzenie IRWŁ przybyli: Andrzej Górczyński - Członek Zarządu Województwa Łódzkiego, Janusz Ciesielski - Dyrektor KOWR OT w Łodzi, Zastępca Łódzkiego Wojewódzkiego Lekarz Weterynarii - Ewa Lech, Marek Sarwa - Dyrektor Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego zs. w Bratoszowicach, Włodzimierz Ma-

glewski - Prezes IRWŁ, który powitał Andrzeja Górczyńskiego - Członka Zarządu Województwa Łódzkiego. W swoim wystąpieniu Andrzej Górczyński zaznaczył, że liczy na wsparcie i pomoc rolników województwa łódzkiego. Zapewnił o działaniach mających na celu wsparcie finansowe i pozyskiwanie środków dla rolnictwa województwa łódzkiego, tak by budżet na rolnictwo w ramach województwa zwiększył, szczególnie środki na fundusze sołeckie i spółki wodne. Wspomniał również, że konieczne są prace nad

współpracy i zadeklarował, że Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego będzie wpięrać działania Zarządu Województwa mające na celu poprawę sytuacji rolników naszego regionu.

Przedstawiciele instytucji współpracujących z IRWŁ przedstawili Walnemu Zgromadzeniu IRWŁ informacje dotyczące bieżących problemów, z jakimi spotykają się w naszym województwie oraz zakres działań instytucji, które reprezentują. Jerzy Kuzański - Dyrektor Biura IRWŁ omówił działalność Zarządu IRWŁ, w tym zakres działań związanych z budową budynku administracyjno-szkoleniowego przy ulicy Beskidzkiej nr 124 w Łodzi. Następnie Adam Michaś-Delegat IRWŁ do KRIR omówił stanowisko Krajowej Rady Izb Rolniczych dotyczące aktualnej sytuacji w rolnictwie, w którym KRIR pilnie wnioskuje do Rządu RP w sprawach dotyczących prowadzenia gospodarstw rolnych w Polsce:

- W związku z nowelizacją ustawy Prawo wodne Krajowa Rada Izb Rolniczych wnosi o opracowanie szczegółowych wytycznych dla rolników odnośnie wprowadzenia w życie przepisów ww. ustawy wraz z aktami wykonawczymi oraz zabezpieczenie środków finansowych na wdrożenie tego Prawa. Mając na uwadze liczne pytania i wątpliwości rolników, wnosimy także o wstrzymanie nakładania kar na rolników za brak spełnionych wymogów związanych z tym prawem. Kontrole powinny wskazywać błędy i zalecenia z dłuższym okresem na usunięcie nieprawidłowości w gospodarstwie, a nie nakładać kary finansowe na rolników.

- W związku z wyczerpaniem przez Polskę w 100% kwoty pomocy de minimis w rolnictwie – Krajowa Rada Izb Rolniczych wnosi o pilne wnioskowanie do KE o zwiększenie kwoty, którą władze krajowe mogą wykorzystać na wsparcie rolników w ramach pomocy de minimis. Ta forma wsparcia okazała się szczególnie przydatna w czasach kryzysu, gdyż umożliwia władzom szybką i skuteczną reakcję na wsparcie rolników. Jednak, w związku z występującymi w ostatnim czasie licznymi kłękami żywiołowymi, obecna

łecki - Zastępca Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi, Anna Bieniawska - Dyrektor Biura Regionalnego TUW „TUW” w Łodzi, Przemysław Kraska - Kierownik Prewencji i Rehabilitacji Orzecznictwa Lekarskiego KRUS, Kamil Kowalski - Kierownik Biura Wsparcia Inwestycji ARiMR OR w Łodzi.

Walnemu Zgromadzeniu przewodniczył Bronisław Wę-

nową Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego. Andrzej Górczyński zaznaczył, że liczy na wsparcie i współpracę z Izbą Rolniczą Województwa Łódzkiego. Zadeklarował pełną współpracę z całym środowiskiem rolniczym. W imieniu Marszałka Grzegorza Schreibera i całego Zarządu Województwa Łódzkiego przekazał życzenia świąteczne. Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski przyjął zapewnienia o dobrej

pula środków – jest niewystarczająca. Dlatego też, zwiększenie kwoty krajowej jest konieczne w celu skutecznej poprawy wsparcia dla rolników przy jednoczesnym zmniejszeniu obciążenia administracyjnego i braku zakłócania rynku.

- Krajowa Rada Izb Rolniczych ponownie wnosi o opracowanie nowych, jednolitych zasad szacowania strat spowodowanych klęskami w rolnictwie. W praktyce obecne zasady budziły wiele wątpliwości i często powodowały brak możliwości oszacowania strat, np. w lipcu szacowano uprawy jare, następnie ozime, okopowych nie można było szacować, bo nie było komunikatu IUNG w Puławach – co wykluczało osiągnięcie niezbędnych wskaźników strat. Gdyby można było szacować straty od razu, po zgłoszeniu przez rolnika – szacowanie odbywałoby się sprawniej i umożliwiłoby rolnikowi, po ogłoszeniu komunikatu, skorzystać z pomocy. Problem dotyczy także szacowania strat na użytkach zielonych będących postawą żywienia bydła, a szczególnie bydła mięsnego korzystającego przez większą część roku z pastwisk. Należy zmienić metodykę wyliczania strat w gospodarstwach prowadzących produkcję zwierzęcą, uwzględniając specyfikę produkcji i przyczyny generowanych strat. Komisje powinny w jednolity sposób szacować i mieć jednolitą interpretację i wytyczne.

- Samorząd rolniczy wskazuje także na niewystarczające kierowanie środków finansowych na zabezpieczenie gospodarstw przed wirusem ASF, a także brak dostatecznej aktywności krajowych jednostek w przeprowadzeniu wielokierunkowych badań nad wirusem i skutecznymi metodami ograniczenia jego szerzenia. Walka z afrykańskim pomorem świń musi być wielokierunkowa i wymaga znacznie więcej środków finansowych. Konieczne jest także zapewnienie wypłaty zaliczek w programach na dofinansowanie bioasekuracji, ponieważ z powodu złej koniunktury na rynku trzody chlewnej, hodowców nie stać na skorzystanie z tych programów. Dodatkowym problemem polskich producentów, jest napływ tańszych prosiąt z Belgii, gdzie wykryto ostatnio ASF. Rolnicy nie mają wyboru, co do skupującego podmiotu ani w zakresie terminu sprzedaży i często też zmuszeni są do dalszej produkcji z uwagi na kredyty inwestycyjne, czy podjęte działanie PROW. Dlatego też, samorząd rolniczy wnosi o opracowanie programu rządowego dotyczącego ochrony rynku wieprzowiny, który realnie wesprze gospodarstwa zajmujące się produkcją trzody chlewnej.

W trakcie posiedzenia Walnego Zgromadzenia Izby Rol-

niczej Województwa Łódzkiego przedstawiciele samorządu rolniczego również dyskutowali na temat zagrożenia wirusem Afrykańskiego Pomoru Świń. Zaznaczyli, że zadania związane z bioasekuracją powodują zwiększenie nakładów na produkcję trzody chlewnej. Dlatego Prezes IRWŁ w imieniu Zarządu IRWŁ, 6 grudnia 2018 roku, wystosował prośbę do Wojewody Łódzkiego Zbigniewa Rau o pilne zorganizowanie spotkania wszystkich instytucji pracujących na rzecz rolnictwa województwa łódzkiego. W piśmie zaznaczył, że tematyka spotkania powinna dotyczyć sytuacji na rynkach rolnych, a szczególnie bardzo trudnej sytuacji na rynku trzody chlewnej. W czasie dyskusji na Wal-

nym Zgromadzeniu IRWŁ Bronisław Węglewski - Prezes IRWŁ podkreślił, że za kilogram żywca rolnicy - hodowcy trzody chlewnej uzyskują cenę w granicach 3,40-3,60 zł, a za tuszę powyżej 200 kg tylko 1,16 zł (za kg). Rolnicy nie mają gdzie sprzedać świń, które rosną i tracą na wartości. Podkreślił, że kwoty te nie rekompensują ponoszonych kosztów produkcji. Producenci trzody chlewnej z woje-

wództwa łódzkiego z powodu tak niskiej ceny i zagrożenia ASF zmniejszają lub likwidują swoje stada. Szczególnie niepokoi rolników fakt, że Polskę zalewa mięso pochodzące z terytorium Belgii, gdzie w ostatnim okresie wykryto wirusa ASF. Produkcja polskiej trzody chlewnej upada, za chwilę polski rynek będzie uzależniony od importu. Polska nie będzie w stanie własnymi siłami pokryć zapotrzebowania na mięso wieprzowe, a polscy rolnicy tracą źródło dochodu, jednocześnie wpadając w pułapkę kredytową, związaną ze wcześniej podejmowanymi decyzjami inwestycyjnymi – podsumował Bronisław Węglewski - Prezes IRWŁ. Rolnicy potwierdzali, że sytuacja na rynku trzody chlewnej jest naprawdę trudna. W czasie dyskusji podniesiono też jeden z postulatów niedawnych rolniczych protestów o monitorowanie cen na produkty rolnicze, które były bardzo niskie (m.in. czarne porzeczki, aronie, jabłka) i są niskie (mięso wieprzowe, drób), a także kontrolę owoców, warzyw, zbóż i mięsa sprowadzanych do Polski. Prezes IRWŁ będący Przewodniczącym Komisji Funduszu Promocji Owoców i Warzyw, zaznaczył, że będzie wspierał wszelkie inicjatywy mające na celu promocję polskich owoców i warzyw.

Wnioski wypracowane na Walnym Zgromadzeniu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w dniu 10 grudnia 2018 roku

1. Podjąć działania mające na celu ujednoczenie zasad naboru wniosków i ujednoczenie procedur szacowania szkód w gospodarstwach rolnych spowodowanych działaniem niekorzystnych warunków atmosferycznych. Wnioskujemy, aby podstawą szacowania szkód w gospodarstwach rolnych była decyzja wójta gminy, a nie system monitoringu suszy opracowany przez IUNG, który ukazywał się z opóźnieniem, a susza występowała w uprawach rolnych, czego nie potwierdzały raporty.

2. Podjąć działania mające na celu zmianę punktacji we wniosku na działanie „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach PROW 2014-2020, aby rolnicy, którzy nie korzystali dotąd z działania, mogli kupić nowe maszyny. Obecna punktacja wyróżnia młodych rolników, co jest słuszne, ale pozostali rolnicy są pozbawieni pomocy, gdyż pula środków finansowych przeznaczonych na to działanie wystarcza tylko dla młodych rolników.

3. W związku z trudną sytuacją na rynku trzody chlewnej, podjąć działania mające na celu podniesienie ceny skupu żywca wieprzowego, która obecnie waha się w granicach od 3,40 zł/kg do 3,70 zł/kg. Obecnie opłacalność w produkcji świń jest poniżej kosztów produkcji. Hodowcy również nie mają gdzie sprzedać świń.

4. Podjąć działania mające na celu doprowadzenie do zawierania umów kontraktacyjnych pomiędzy producentem rolnym a podmiotem skupowym zgodnie z kalendarzem gospodarczym. Nie zawierać umowy w momencie kupowania produktów, jak to teraz ma miejsce.

5. Podjąć działania mające na celu doprecyzowanie przepisów związanych z szacowaniem strat wyrządzonych przez zwierzynę łowną i leśną w uprawach rolnych. Obecnie Ośrodki Doradztwa Rolniczego odmawiają udziału w szacowaniu szkód w uprawach rolnych, choć zgodnie z przepisami przedstawiciel ODR-u jest członkiem komisji. Szkody w uprawach rolnych szacuje sam myśliwy, często bez wiedzy i udziału zainteresowanego rolnika. Szkody w uprawach rolnych spowodowane zarówno przez zwierzynę leśną i łowną, jak i niekorzystne warunki atmosferyczne winne być szacowane przez komisją w skład której wchodzi przedstawiciele: gminy, ODR-u, ARiMR oraz izb rolniczych.

6. Podjąć działania mające na celu zmianę przepisów, które umożliwią rolnikom przechodzenie na wcześniejszą emeryturę w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn.

7. Podjąć działania, aby nadzór nad konserwacją urządzeń melioracyjnych, w tym rowów i cieków wodnych, sprawował skarb państwa, a gminy mogły otrzymać dotacje na konserwację i utrzymanie tych urządzeń melioracyjnych (w tym rowów).

8. Podjąć działania mające na celu wyrównanie dopłat bezpośrednich na 1 ha we wszystkich krajach UE.

Wnioski z IX Walnego Zgromadzenia Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego zostały przekazane do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych - Wiktora Szmulewicza oraz do Wojewody Łódzkiego - Zbigniewa Rau w celu rozpatrzenia i dalszej realizacji. Walne Zgromadzenie IRWŁ podjęło również uchwałę nr 1/XII/V/18 w sprawie przyjęcia zmian w budżecie Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego na rok 2018 oraz uchwałę nr 2/XII/V/18 w sprawie uchwalenia budżetu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego na rok 2019.

Sylwia Skulimowska

Kluczem do sukcesu

- zdrowe ziarno jęczmienia jarego

Uprawa formy jarej jęczmienia zajmuje w Polsce czwarte miejsce po pszenicy ozimej, pszenżyciu i życie ozimym i ma największe znaczenie spośród wszystkich zbóż jarych. Zaletą jego uprawy jest tolerancja na uprawę po owsie i pszenicy oraz wytrzymałość na wiosenne przymrozki. Jęczmień jary jest podstawowym zbożem oprócz owsa, na którym można oprzeć mieszanki treściwe dla bydła.

Ochrona zbóż jest podstawą uzyskania zdrowego ziarna i wysokich plonów, lecz uzależniona jest od przebiegu pogody i nasilenie chorób w regionie uprawy. Zboża jare pozostają krócej na polu niż ozime, zatem ochrona zbóż jarych jest zdecydowanie mniej intensywna niż ozimych. Jęczmień jary atakowany jest przez wiele chorób grzybowych, które obniżają plony ziarna i pogarszają jego jakość. Najgroźniejsze z nich to łamliwość podstawy źdźbła i korzeni, rdza jęczmienia, rdza źdźbłowa, plamistość siatkowa, rynchosporioza i fuzarioza kłosów. Nasilenie chorób i ich szkodliwość zależy od wielu czynników, obok genetycznej

odporności odmiany dużą rolę w sezonie wegetacyjnym odgrywa ilość opadów i przebieg temperatury. Ustalone progi ekonomicznej szkodliwości patogenów upraw polowych są dla rolników kryterium dotyczącym opłacalności wykonywania zabiegu ochrony roślin. Zadaniem rolnika jest monitorowanie upraw a skutki zaniechania oprysku stwarzają złą perspektywę dla uzyskania dobrego plonu. Wolne od patogenów liście umożliwiają wytworzenie przede wszystkim silnego systemu korzeniowego.

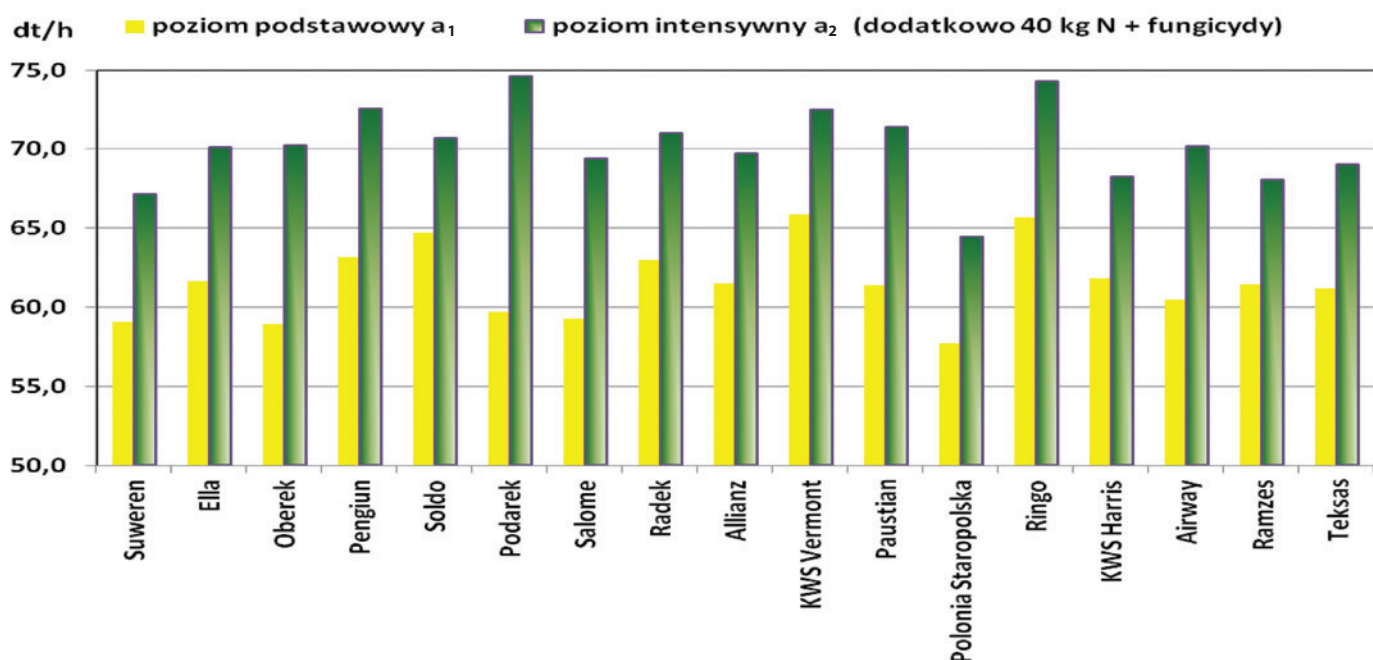
Przy suchej pogodzie w kwietniu i na początku maja odmiany o dużej zdrowotności uprawiane po dobrych przedplonach, przy niższej presji chorób (susza i mała ilość opadów, słabe rozkrzewienie plantacji), jak to miało miejsce w tym sezonie wegetacyjnym można ograniczyć się do zastosowania jednego zabiegu fungicydowego. W fazie od 2. kolanka do pełni strzelania w źdźbło (BBCH 32-35) warto wybrać substancje działające interwencyjnie np. triazole i zapobiegawczo np. strobiluryny, a w przypadku ochrony dolnych liści (np.

prochloraz związek z grupy imidazoli chroniący przed chorobami podsuszkowymi, mączniakiem liści, plamistością siatkową, rynchosporiozą).

Bardziej rozwinięte rośliny i przekropna pogoda wymaga zastosowania zabiegu w fazie strzelania w źdźbło (BBCH 31-32) i w fazie początku kłoszenia (BBCH 50-51). Zabiegi te wskazane są przy dużym zagrożeniu plantacji ze strony plamistości siatkowej i rynchosporiozy oraz fuzariozy kłosa. Mieszanina pro-tiokonazol + tebukonazol lub epoksykonazol + metkonazol ochronią przed rozwojem fuzarioz, co ma szczególne znaczenie w zbożach uprawianych na paszę.

Szkodliwość chorób w zbożach nie tylko zmniejsza plon, ale również pogarsza jakość ziarna. Najgroźniejsze z toksyn to aflatoksyny, wytwarzane w paszach przez grzyby z rodzaju *Aspergillus*. Nie mniej groźne są toksyny wytwarzane w ziarnie zbóż przez grzyby z rodzaju *Fusarium* oraz produkty powstające przy gnilnym rozkładzie tkanek roślin (*Z. Borecki. Nauka o chorobach roślin, 2001*). Warto pamiętać, że słodownie

Plonowanie odmian pastewnych jęczmienia jarego w doświadczeniach PDO na dwóch poziomach agrotechniki w sezonie wegetacyjnym 2018 w woj. łódzkim

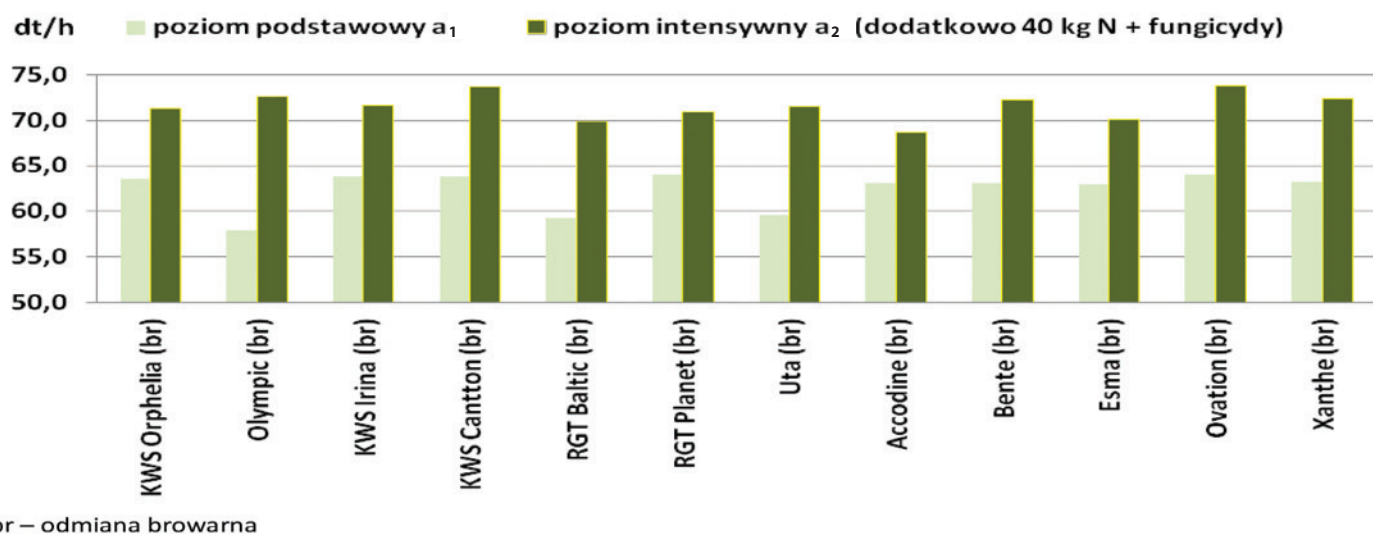
zwracając szczególną uwagę na porażenie ziarna przez choroby fuzaryjne. W razie deszczowej aury w czerwcu należy wykonać zabieg na kłos ograniczającym sprawców z rodzaju *Fusarium*. W technologii uprawy zbóż rolnik dużą wagę przywiązuje się do zaprawiania materiału siewnego, jest to tania metoda ograniczania chorób grzybowych przenoszonych z ziarnem

dolistnymi. Przedplonami dla jęczmienia jarego w badanych jednostkach był groch, ziemniaki i pszenica ozima. Na poziomie agrotechniki a₁ zastosowano azot w ilości 49-120 kg/ha, natomiast na poziomie a₂ odpowiednio 40 kg/ha więcej. Prawidłowe nawożenie fosforem i potasem zwiększa odporność jęczmienia jarego na choroby, decyduje także o lepszym wypeł-

stewnych wykazały KWS Vermont i Soldo, browarne odmiany to KWS Cantton i nowo zarejestrowana odmiana Ovation.

Rolnik przed zakupem materiału siewnego powinien uwzględnić odmianę do określonego kierunku użytkowania, pamiętając o jego warunkach siedliskowych, potencjale plonowania i odporności na pato-

Plonowanie odmian browarnych jęczmienia jarego w doświadczeniach PDO na dwóch poziomach agrotechniki w sezonie wegetacyjnym 2018 w woj. łódzkim

oraz doglebowych, porażających siewki podczas kiełkowania. Zaprawy nasienne w zależności od składu chemicznego ograniczają występowanie fuzaryjnej zgorzeli korzeni.

W ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) w woj. łódzkim w roku 2018 przebadano 29 odmian jęczmienia jarego, w tym 17 odmian typu pastewnego i 12 odmian browarnych. Krótka charakterystyka plonowania odmian pozwoli rolnikowi wybrać odmianę w zależności od kierunku użytkowania. W opracowaniu wykorzystano wyniki z doświadczeń dwuczynnikowych z ZDOO Masłowice, SDOO Sulejów i HR Strzelce. Doświadczenia prowadzono na dwóch, zróżnicowanych poziomach agrotechniki: podstawowym (a₁) i intensywnym (a₂). Poziom agrotechniki (a₂) różnił się od podstawowego (a₁) zastosowaniem nawożenia azotowego wyższego o 40 kg/ha, fungicydów (2 zabiegi) wraz z nawozami

nieniu ziarna i równomiernym dojrzewaniu. Przy wyborze jęczmienia do uprawy należy pamiętać o jego słabym systemie korzeniowym i krótkim okresie wegetacji, wcześniej zasiany lepiej się ukorzeni i rozkrzewi, a dłuższy okres wegetacji (do kwitnienia) wpłynie na lepsze plony.

W trafnym wyborze odmiany powinny rolnikowi pomóc wyniki porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO). Wykresy przedstawiają plonowanie jęczmienia jarego w roku 2018 z podziałem na odmiany pastewne i browarne. Plon ziarna na podstawowym poziomie agrotechniki (a₁) dla odmian pastewnych wyniósł średnio od 61,6 dt/ha do 62,4 dt/ha u odmian browarnych. Efekt zastosowania intensywnej technologii skutkowało zwiększeniem plonowania od 70,2 dt/ha u pastewnych do 71,5 dt/ha u odmian browarnych. Najlepszy wynik plonotwórczy na obu poziomach agrotechniki wśród odmian pa-

geny chorobotwórcze. SDOO w Sulejowie koordynując badania odmianowe w ramach PDO na terenie woj. łódzkiego za nadrzędny cel stawia rekomendację odmian dla ważnych rolniczo gatunków. W województwie łódzkim tworzone są Listy Odmian Zalecanych (LOZ), a zalety korzystania z list są powszechnie znane i cenione wśród rolników. Rekomendacja odmian ułatwia rolnikom dokonanie trafnego wyboru odmian najbardziej dostosowanych do lokalnych warunków gospodarowania. Rolnik, analizując plonowanie jęczmienia jarego z sezonu wegetacyjnego 2018 zapewne dokona właściwego wyboru odmiany do wiosennych zasiewów uwzględniając zakup ŚOR (strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zakładka wyszukiwarka środków ochrony roślin).

Iwona Michalska

Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Sulejowie
sdoo.sulejow@coboru.pl

SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA

z większym rozmachem

Aktualnie w ramach rolniczego handlu detalicznego sprzedaż produktów wytworzonych przez rolnika jest możliwa wyłącznie konsumentom końcowym. Organizacje społeczne domagają się dopuszczenia zbywania takiej żywności również na rzecz podmiotów, takich jak: sklepy, restauracje i stołówki. W dniu 25 września 2018 r. do Sejmu trafił projekt ustawy, która dopuszcza sprzedaż przez rolników swoich produktów ww. podmiotom.

Sprzedaż żywności wyprodukowanej w gospodarstwie rolnym jest działaniem oczekiwanym zarówno ze strony rolników posiadających niewielkie tradycyjne gospodarstwa rolne, ale i ze strony konsumentów, którzy mogą nabyć żywność w dobrej cenie wiadomego pochodzenia, bez długiego łańcucha dostaw i pośredników.

Rolniczy handel detaliczny

W naszym porządku prawnym funkcjonują pojęcia sprzedaży bezpośredniej, dostaw bezpośrednich i rolniczego handlu detalicznego.

Sprzedaż bezpośrednia dotyczy wyłącznie nieprzetworzonych produktów pochodzenia zwierzęcego takich jak, np. mleko surowe, surowa śmietana, jaja, miód, ryby i niektóre rodzaje mięsa, np. drobiowego, króliczego, z nutrii i zwierząt łownych.

Dostawy bezpośrednie dotyczą produktów roślinnych np. owoców rolnych, ziół, grzybów i są realizowane bezpośrednio przez producentów, którzy dostarczają je do konsumentów finalnych lub do zakładów detalicznych zapatrujących tych konsumentów (np. sklepów, stołówek, gospodarstw agroturystycznych, czy restauracji) i mogą być realizowane na ograniczonym obszarze.

Rolniczy handel detaliczny dotyczy każdego rodzaju żywności, tj. pochodzenia zwierzęcego i niezwierzęcego, nieprzetworzonej i przetworzonej. W ramach handlu detalicznego możliwa jest produkcja, w tym przetwarzanie żywności, np. produkcja serów, masła, jogurtów, wędlin, wędzonych ryb, dżemów, marynat, pieczywa i jej sprzedaż wyłącznie konsumentom końcowym np. na targu.

Aktualny stan prawny

Rolniczy handel detaliczny dotyczy zbywania żywności konsumentowi finalnemu bez pośrednictwa, przy czym żywność ta ma pochodzić w całości lub części (co najmniej 50%) z własnej hodowli, uprawy lub chowu. Ilości zbywanej żywności w ramach RHD są limitowane. Rolnik zobowiązany jest do dokumentowania dziennej sprzedaży w ewidencji uproszczonej, prowadzonej we własnym zakresie. Roczna wartość sprzedaży przetworzonej żywności zwolniona jest z podatku do wysokości 20 tys. zł. Po przekroczeniu tej kwoty rolnik zobowiązany jest do zgłoszenia w urzędzie skarbowym, rejestracji sprzedaży poprzez kasę fiskalną

i płacenia podatku w formie 2% ryczałtu (do 150 tys. euro) lub na zasadach ogólnych (pow. 150 tys. euro). Do produkcji żywności, jej przetwarzania w ramach rolniczego handlu detalicznego rolnik nie może nikogo zatrudnić, może ją produkować sam i przy pomocy najbliższej rodziny.

Rolnika prowadzącego sprzedaż w ramach rolniczego handlu detalicznego obowiązują podstawowe wymagania w zakresie bezpieczeństwa żywności wprowadzanej do obrotu.

W aktualnym stanie prawnym przepisy podatkowe utrudniają możliwość skorzystania ze zwolnienia z podatku od przychodów ze sprzedaży na rzecz osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości

(nie odbywa się przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze).

W związku ze znacznym wzrostem kosztów uzyskania przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych proponuje się podwyższenie kwoty przychodów zwolnionych z podatku dochodowego od osób fizycznych do 40 tys. zł.

Druga zmiana dotyczy ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Dzięki wprowadzanym rozwiązaniom żywność wyprodukowaną w ramach rolniczego handlu detalicznego będzie można zbywać m.in. skle-

prawnej lub na rzecz osób fizycznych na potrzeby prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej, w szczególności przy sprzedaży poza miejscami, w których produkty te zostały wytworzone oraz przeznaczonych do handlu. Aktualnie w ramach rolniczego handlu detalicznego, z punktu widzenia wymagań dotyczących bezpieczeństwa żywności, zbywanie wytworzonych środków spożywczych jest możliwe wyłącznie konsumentom końcowym.

Proponowane zmiany

Proponowane zmiany dotyczą dwóch ustaw.

Pierwsza - ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych ma wprowadzić zwolnienie podatkowe, oraz możliwość opodatkowania 2% ryczałtem przychodów ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy

pom i restauracjom zlokalizowanym na obszarze tego samego województwa, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji tej żywności lub zlokalizowanym na obszarach powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem.

Dokumentowaniu podlegało będzie określenie ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego a nie produkcja.

Projekt wskazuje udział pośrednika w procesie sprzedaży (ale nie produkcji), podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszów organizowanych w celu promocji żywności.

Zakłada się, że projektowana ustawa będzie pozytywnie oddziaływać na rolników, poprzez umożliwienie im uzyskania dodatkowego dochodu ze sprzedaży produktów rolnych przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy, a także na podmioty obecnie prowadzące rolniczy handel detaliczny, gdyż umożliwi im korzystanie z nowych kanałów dystrybucji poprzez lokalne zakłady prowadzące handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego, w tym sklepów i restauracji.

Przebieg procesu legislacyjnego można śledzić tutaj:

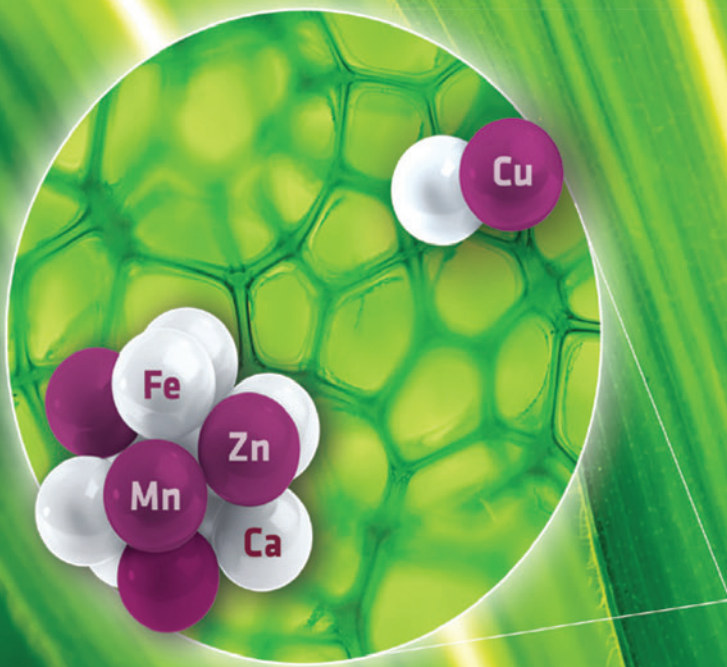
<http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProcoxsp?nr=2857>

Opr. Barbara Chrzanowska

Źródło: www.witrynowiejska.pl

ADOB®

Siła nauki

Chelaty ADOB® IDHA

- nowoczesne nawozy jednoskładnikowe w formie mikrogranulatów
- 100% mikroelementów dostępnych dla roślin
- szybko i efektywnie likwidują objawy i skutki niedoboru mikroelementów
- chelatowane nowoczesnym czynnikiem IDHA – światowy patent ADOB®
- bardzo dobrze rozpuszczalne, brak wytrącania się osadów
- biodegradowalne i przyjazne dla środowiska
- zalecane do stosowania prewencyjnego i interwencyjnego

ADOB® Ca IDHA

7,2% wapnia

ADOB® Cu IDHA

10% miedzi

ADOB® Fe IDHA

9% żelaza

ADOB® Mn IDHA

9% manganu

ADOB® 2.0 Zn IDHA

10% cynku

X edycja konkursu o bezpieczeństwie pracy w rolnictwie - finał wojewódzki

W siedzibie Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach 28 listopada 2018 roku odbył się finał wojewódzki „Konkursu wiedzy o bezpieczeństwie pracy w rolnictwie dla uczniów kształcących się w zawodach rolniczych w szkołach województwa łódzkiego”. Konkurs ten jest niejako kontynuacją Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o BHP w Rolnictwie, która była organizowana w latach 1995–2007 (12 edycji).

Była to już 10. jubileuszowa edycja konkursu prowadzonego w obecnej formule. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Wojewoda Łódzki i Marszałek Województwa Łódzkiego a patronat medialny miesięcznik „RADA” i miesięcznik „W Nowej Roli”. Niezmiennie od pierwszej edycji w 2009 roku, głównymi organizatorami konkursu i sponsorami nagród są: Oddział Regionalny KRUS w Łodzi, Okręgowy Inspektorat Pracy w Łodzi, Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach oraz Kuratorium Oświaty w Łodzi. Od kilku lat wśród organizatorów jest również Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” Biuro Regionalne w Łodzi oraz instytucje wchodzące w skład wojewódzkiej komisji ds. BHP w rolnictwie indywidualnym: Oddział Terenowy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Łodzi, Łódzki Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego, Duszpasterstwo Rolników Archidiecezji Łódzkiej, Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi oraz Wojewoda Łódzki Zbigniew Rau.

Od początku istnienia, organizatorzy postawili przed sobą sześć podstawowych celów, które powinien pełnić konkurs:

- podniesienie poziomu wiedzy i stopnia wrażliwości młodzieży na zagrożenia wypadkowe występujące w rodzinnych gospodarstwach rolnych;
- kształtowanie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie;
- szerzenie idei bezpiecznej pracy wśród młodych rolników;
- rozwijanie zainteresowań uczniów;
- promowanie najlepszych uczniów oraz szkół rolniczych w środowisku oświatowym i społeczności lokalnej;
- promowanie szkół podejmujących działania w zakresie propagowania wiedzy o bhp.

W 2018 roku, w etapie szkolnym konkursu, który odbył się w październiku wzięło udział 375 uczniów z 16 szkół rolniczych. Do finału zakwalifikowało się 30 uczestników. Otwarcia konkursu dokonał Marek Sarwa, dyrektor Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach. W pierwszej części konkursu finaliści brali udział w teście pi-semnym. Dziesięciu uczniów, którzy zdobyli najwyższą liczbę punktów w teście, awansowało do etapu ustnego. Każdy z finalistów, po wylosowaniu zestawu 3 pytań udzielał odpowiedzi.

Po zakończeniu drugiego etapu konkursu, w czasie obrad komisji konkursowej, starszy aspirant Grzegorz Mikołajczyk z Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi poprowadził prelekcję dla uczniów i nauczycieli dotyczącą bezpiecznych zachowań na wsi, bezpiecznego poruszania się po drogach i zagrożenia ze strony środków zastępczych.

Wojewódzka Komisja Konkursowa, w skład której wchodzili: Beata Grała z Placówki Terenowej KRUS w Zduńskiej Woli – przewodnicząca, Janusz Krupa z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Łodzi – członek, Marek Mazurkiewicz z Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach – członek, Janusz Pietruszewski z Kuratorium Oświaty w Łodzi – członek, Emilia Dyndor z Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” Biuro Regionalne w Łodzi – członek, ustaliła następującą kolejność finalistów:

Miejsce 1: Rafał Pęciak z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobryzycach, który w nagrodę otrzymał tablet od Okręgowego Inspektoratu Pracy w Łodzi, głośnik bezprzewodowy od OR KRUS w Łodzi oraz album od Kuratorium Oświaty w Łodzi

Miejsce 2: Salomon Ledzion z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieczysławowie, który w nagrodę otrzymał aparat fotograficzny od ŁODR z siedzibą w Bratoszewicach, kamerę sportową od Łódzkiego Oddziału Regionalnego ARiMR oraz album od Kuratorium Oświaty w Łodzi

Miejsce 3: Daniel Staniaszek z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Zduńskiej Dąbrowie, który w nagrodę otrzymał tablet od OT KOWR w Łodzi, elektronarzędzie i sprzęt AGD od Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz album od Kuratorium Oświaty w Łodzi

Miejsce 4: Hubert Płaczkowski z Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Piątku, który w nagrodę otrzymał tablet od OT KOWR w Łodzi,

Miejsce 5: Adam Majtczak z Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Piątku, który w nagrodę otrzymał tablet od OT KOWR w Łodzi,

Miejsce 6: Damian Majchrzak z Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Piątku, który w nagrodę otrzymał videorejstrator od OR KRUS w Łodzi,

Miejsce 7: Dawid Wiewiórowski z Zespołu Szkół Rolniczych w Sędziejowicach, który w nagrodę otrzymał videorejstrator od OR KRUS w Łodzi,

Miejsce 8: Karol Jędrzejczak z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czarnocinie, który w nagrodę otrzymał videorejstrator od OR KRUS w Łodzi,

Miejsce 9: Robert Kobierski z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Głuchowie, który w nagrodę otrzymał videorejstrator od OR KRUS w Łodzi,

Miejsce 10: Dariusz Marszałek z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Widzewie, który w nagrodę otrzymał videorejstrator od OR KRUS w Łodzi.

Dodatkowo wszyscy finaliści otrzymali zestawy upomini-

kowe od Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” Biuro Regionalne w Łodzi, Łódzkiego Oddziału Regionalnego ARiMR, Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego a także kalendarze rolników od Duszpasterza Rolników Archidiecezji Łódzkiej i plecaki od Oddziału Regionalnego KRUS w Łodzi.

Uroczyste podsumowanie konkursu, które prowadził Tomasz Nowicki, dyrektor Oddziału Regionalnego KRUS w Łodzi, swoją obecnością zaszczytili:

- Marek Jacek Michalak – dyrektor Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego, który reprezentował Wojewodę Łódzkiego,
- gospodarz finału Marek Sarwa, dyrektor Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach,
- Urszula Śmiałowska – zastępca Okręgowego Inspektora Pracy w Łodzi,
- Grażyna Czyżak – zastępca dyrektora Oddziału Terenowego KOWR w Łodzi,
- Robert Zawistowski – zastępca kierownika Biura Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich Łódzkiego Oddziału ARiMR,
- Beata Gregorczyk-Rzewuska z Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego,
- Emilia Dyndor z Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” Biuro Regionalne w Łodzi,
- Janusz Pietruszewski z Kuratorium Oświaty w Łodzi,
- starszy aspirant Grzegorz Mikołajczyk z Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi.

Znakomici goście uczestniczyli we wręczeniu cennych nagród i wyróżnień uczniom i nauczycielom. Marek Jacek Michalak, dyrektor Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego, wręczył puchary Wojewody Łódzkiego trzem szkołom, z których do finału konkursu awansowała największa liczba uczniów. Otrzymały je szkoły z Sędziejowic, Piątku i Dobryzyc. Dodatkowo przedstawiciel Wojewody złożył na ręce dyr. Tomasza Nowickiego list gratulacyjny z okazji przygotowania i koordynowania przebiegu konkursu dla uczniów szkół rolniczych, a także działania na rzecz bezpieczeństwa pracy w rolnictwie województwa łódzkiego. Dyr. Tomasz Nowicki podziękował Wojewodzie Łódzkiemu i Marszałkowi Województwa Łódzkiego za patronat nad podejmowanymi przez KRUS działaniami promującymi bezpieczeństwo i higienę pracy w rolnictwie, szczególnie wśród młodzieży kształcącej się w szkołach rolniczych. Świadczy to o wadze, jaką władze państwowe i samorządowe przywiązują do właściwego kształcenia zawodowego kadr, które zasilą jeden z kluczowych sektorów gospodarki narodowej.

Niech zbliżające się Święta Bożego Narodzenia będą radosne, spokojne i przepelnione wzajemną życzliwością. Oby każdy dzień Nowego Roku był pełen szczęścia, nadziei i satysfakcji z podejmowanych wyzwań.

Inteligentne opakowania - kontrola świeżości produktów spożywczych

Spośród wielu funkcji jakie spełniają opakowania najbardziej oczywistą jest funkcja ochronna. Opakowania zapewniają produktom żywnościowym ochronę przed niekorzystnym wpływem wielu czynników, a także utrzymanie pełnej wartości odżywczej i trwałości. Opakowania mogą aktywnie przeciwdziałać psuciu się żywności, ale również potrafią informować konsumenta o jakości i zmianach zachodzących w żywności, którą chronią.

Na opakowaniach produktów spożywczych można znaleźć dwa zwroty określające „datę ważności”:

„Należy spożyć do...” oraz „Najlepiej spożyć przed końcem...”

Pierwszy zwrot określa termin przydatności do spożycia, po upływie którego produkt nie powinien już zostać spożyty. Drugi zwrot określa datę minimalnej trwałości. W tym terminie prawidłowo przechowywany produkt zachowuje najwyższą jakość, a po jego upływie wciąż nadaje się do spożycia, ale niektóre cechy jakościowe mogą ulec pogorszeniu.

Może się zdarzyć, że przed terminem przydatności czy minimalnej trwałości produkt nie spełnia oczekiwań konsumenta, co skutkuje, że nie nadaje się już do spożycia. Przedwczesne wyrzucenie żywności przyczynia się do jej marnowania, natomiast przypadkowy zakup żywności zepsutej, nie tylko naraża konsumenta na koszty, ale w przypadku spożycia, może zagrozić zdrowiu.

Aby produkt zachował odpowiednie właściwości w terminie deklarowanym przez producenta, musi być on przechowywany w odpowiednich warunkach w nienaruszonym opakowaniu. Bardzo często niezachowanie odpowiedniej temperatury podczas transportu i przechowywania przyspiesza psucie się produktu i znacznie skraca termin, w którym spodziewamy się jego wysokiej jakości.

Rozwiązaniem mogą być takie opakowania, które poinformują konsumenta w jakim stanie znajduje się żywność, bez konieczności jego otwierania. Najprostszym i dobrze wszystkim znanym przykładem są zamknięcia słoika typu „twist”, czyli blaszane zakrętki. W zamkniętym słoiku z przetworami owocowymi i warzywnymi panuje podciśnienie, wytworzone w procesie produkcji. Zmniejszona zostaje ilość powietrza (tlenu) wewnątrz słoika, a jednocześnie uszczelnione zostaje zamknięcie powodując wkleśnięcie zakrętki. Charakterystyczne kliknięcie przy naciśnięciu nakrętki świadczy o rozszczelnieniu lub zachodzącej wewnątrz fermentacji (wieczko wypukłe).

Nowoczesne opakowania inteligentne tworzone są z wykorzystaniem wiedzy z wielu dziedzin i wymagają zastosowania zaawansowanych technologii. Ich zadaniem nie jest oddziaływanie na produkt, lecz informowanie o jego jakości, bezpieczeństwie i zachodzących w nim zmianach. Odpowiednie wskaźniki mogą występować w formie etykiety, tabletki lub mogą stanowić integralną część materiału opakowaniowego.

Najczęściej spotykanymi wskaźnikami są wskaźniki monitorujące temperaturę w jakiej produkt się znajduje bądź znajdował wcześniej. Zmiany temperatury są sygnalizowane zmianą zabarwienia wskaźnika. Można dzięki temu sprawdzić, czy nie został przerwany łańcuch chłodniczy od momentu zapakowania przez producenta do chwili konsumpcji. Takie wskaźniki muszą charakteryzować się nieodwracalną zmianą barwy. Kiedy niewłaściwie przechowywany produkt ponownie osiągnie odpowiednią temperaturę, wskaźnik nie powraca już do zabarwienia wyjściowego. Opracowano nawet takie wskaźniki, które informują nie tylko o przekroczeniu odpowiedniej temperatury, ale również czasu jej oddziaływania.

Na uwagę zasługuje wskaźnik, który może zostać naklejony na kod kreskowy. W przypadku niezachowania odpowiedniej temperatury przezroczysty wskaźnik nie tylko zmienia barwę, ale uniemożliwia odczytanie kodu kreskowego, a tym samym sprzedaż produktu. Naklejka zawiera bakterie kwasu mlekowego, które namnażając się powodują obniżenie pH i zmianę barwy wskaźnika chemicznego.

Zastosowanie wskaźników temperatury wiąże się nie tylko z zapewnieniem bezpieczeństwa żywności. Grupa wskaźników temperatury o działaniu odwracalnym reaguje na zmiany temperatury produktu dostarczając informacji o charakterze praktycznym bądź marketingowym. Wykonany farbą termochromową nadruk na puszcze z napojem sygnalizuje, że produkt jest schłodzony do temperatury, w której smakuje najlepiej. A kubki mogą zmieniać zabarwienie na przykład ostrzegając przed gorącą kawą.

Opakowania inteligentne mogą także sygnalizować zmiany w atmosferze opakowania. Są to wskaźniki świeżości. Opracowano wiele wskaźników reagujących na tlen. Obecność tego gazu może świadczyć o rozszczelnieniu opakowania i przyspieszeniu niekorzystnych zmian zachodzących w produkcie. W praktyce zastosowano tylko kilka rozwiązań, które nie są jednak powszechnie stosowane ze względu na wysoką cenę.

Podczas przechowywania żywności zachodzą w niej przemiany, których efektem może być wydzielanie do atmosfery opakowania składników gazowych. Obecnie trwają badania nad wskaźnikami świeżości reagującymi na lotne aminy. Wzrost zawartości tych związków o nieprzyjemnym zapachu świadczy o psuciu się mięsa i ryb. Wskaźniki takie mogą reagować na obecność amin lub zmianę pH. Wzrost zawartości

etylenu wywarzanego przez warzywa i owoce podczas ich przechowywania może zostać wykorzystany do określania stopnia ich dojrzałości. Ciekawym przykładem jest wskaźnik dojrzenia RipSense. Opracowany został dla gruszek i poprzez zmianę koloru określa trzy stadia dojrzałości owocu.

Dostępne są także innowacyjne wskaźniki pozwalające na wykrycie bakterii chorobotwórczych. W specjalnych polimerowych matrycach unieruchomione są przeciwciała, które reagując ze związkami wytwarzanymi przez bakterie wskazują na ich obecność.

Wskaźnik temperatury: fioletowe zabarwienie wskaźnika oznacza produkt, który nie jest przydatny do spożycia.
Źródło: www.cryolog.com

Sensor świeżości: (zabarwienie wskaźnika oznacza stopień dojrzałości gruszek): czerwony – twarde, chrupiące; pomarańczowy – jędrne; żółty – soczyste
Źródło: www.ripesense.co.nz

Opakowania inteligentne nie tylko korzystnie wpływają na bezpieczeństwo żywności i mogą przyczynić się do ograniczenia marnotrawstwa żywności – ich zadaniem jest również przyciągnięcie uwagi konsumentów oraz wzbudzenie zaufania do produktu i jego producenta.

dr Andrzej Czamecki
Politechnika Łódzka

Literatura Opakowania aktywne i inteligentne.

R. Cierpiszewski. UEP, Poznań 2016

Innowacje w opakownictwie. A. Korzeniowski, M. Ankiel-Homa,

N. Czaja-Jagielska. UEP, Poznań 2011

Innowacje w opakowaniach żywności i napojów. N. Farmer. PWN,

Warszawa 2016

**Z okazji nadchodzących
Świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego Roku
wszystkim naszym Klientom i Przyjaciółom
życzymy by był to czas radości,
rodzinnych spotkań bez trosk i zmartwień,
za to z miłością, nadzieją i wiarą.
Wszelkiej pomyślności i spełnienia marzeń!**

**Zarząd i Pracownicy
Łódzkiego Rynku Hurtowego „Zjazdowa” S.A.**

Serce oddały wsi...

Niestrudzona praca w przeobrażaniu życia wsi i rodziny wiejskiej w postępową i zamożną, korzystającą ze zdobyczy współczesnej cywilizacji, ale przy poszanowaniu i pielęgnowaniu tradycji oraz wartości, to był cel naszych babek i matek, to jest cel dla nas i przyszłych pokoleń. Wszak serce wsi oddawały one i serce oddajemy my.

Początki Koła Gospodyń Wiejskich w Kłocku zrodziły się w 1965 roku na zebraniu wiejskim, któremu przewodniczył pan Stanisław Świniarski. Wówczas przewodniczącą została pani Józefa Wielowska. Funkcję tę pełniła przez cztery lata.

Latem 1968 roku KGW w Kłocku zostaje oficjalnie zarejestrowane przez panią Józefę Świniarską, która funkcję przewodniczącej pełni do 1979 roku. Okres ten był dość trudnym okresem dla koła, brakowało wielu najpotrzebniejszych sprzętów, a i poważniejsze sprawy były na głowie. By pozyskać środki na zakup naczyń, remont remizy strażackiej, zakup desek na podłogę, panie organizowały przedstawienia komediowe i skecze a także zabawy taneczne. Były to również lata, kiedy poprzez koła gospodyń rozprowadzano psikłeta drobiu oraz mieszanki do ich chowu – tak nasze koło mogło pozyskiwać środki. W tamtych czasach dla członkiń koła organizowano kursy gotowania i pieczenia, a także wy-

stały odznaczone medalem „Order Serca-Matkom Wsi”.

W 2003 roku po rezygnacji pani Zosi Kubik, przewodniczącą koła zostaje pani Elżbieta Nogala.

Ostatnie 15 lat działalności organizacji pod przewodnictwem Eli, to przede wszystkim aktywne uczestniczenie w życiu wsi i gminy. Bierzymy czynny udział w warsztatach, sympozjach na temat rozwoju wsi i zachęcamy do tego innych z naszego regionu. Jako koło organizujemy spotkania z okazji świąt, Dnia Dziecka, Dnia Kobiet oraz Dożynek Parafialnych. Czynnie uczestniczymy w corocznym Jarmarku Sieradzkim, gdzie panie w strojach ludowych reprezentują region i gminę. Jak za dawnych lat kontynuujemy tradycję wyjazdów integracyjnych i pielgrzymek. Za swoją działalność dla środowiska i wsi na ręce przewodniczącej pani Eli Nogali składane są podziękowania od Szkoły Podstawowej w Kłocku, Gminnego Związku Rolników i Organizacji Rolniczych w Sieradzu, a także od Prezesa Gminnej Rady Kół Gospodyń Wiejskich w Sieradzu, pani Marianny Fornalczyk-Lisiak.

Po 30 latach w 2014 roku historia zatoczyła koło i podczas Jarmarku Sieradzkiego pani Ela Nogala została odznaczona dyplomem i medalem „Order Serca-Matkom Wsi”.

Nasze koło idzie z duchem czasu, bo w lutym 2016 roku na internetowej stronie MojaWieś.pl zakładamy konto naszego KGW Kłocko i za aktywne działanie otrzymujemy tytuł „Koło Tradycyjne i Nowoczesne”. Pielęgnowujemy tradycję, ale też wykorzystujemy nowoczesne środki komunikacji. Na antenie regionalnej stacji radiowej nasze.fm w Sieradzu w audycji pt. CIEPŁE KLUCZY, udział brały panie z naszego koła. Tematem

w Poddębicach i „150 lat KGW Regionu Sieradzkiego” w Starostwie Powiatowym w Sieradzu. Na ten jubileusz i na inne uroczystości przygotowujemy regionalne potrawy, prezentacje swoich osiągnięć oraz bogate stroje ludowe, którymi się szcycimy. Cieszy nas, że w naszych szeregach są zarówno gospodynie ze sporym stażem, jak i młode dziewczyny. To znaczy, że Koła Gospodyń Wiejskich mogą przekazywać tradycję kolejnym pokoleniom na następne 150 lat.

15 września 2018 roku Koło Gospodyń Wiejskich w Kłocku zorganizowało imprezę jubileuszową z okazji 50-lecia działalności. Uroczystość odbyła się na placu przy siedzibie miejscowej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Podziękowaniom, życzeniom i gratulacjom nie było końca. 50 lat minęło... dla nas był to niezwykły czas, czas wspólnej działalności, wspólnych radości i wspólnych trosk. Mam nadzieję na dalsze lata wspólnej pracy dla naszej wsi i dla naszego regionu. Wiadomo, że czasy się zmieniają, ludzie się zmieniają, koła już nie handlują kurczętami, paszami czy nasionami. Teraz mamy trochę inne zadania, ale cel ten sam.

cieczki do Krakowa, Warszawy czy Wieliczki. Odbywały się też pielgrzymki do Częstochowy i Lichenia. Dziś z tego okresu pozostały nam wspomnienia, przepisy na potrawy, wypieki i zdjęcia naszych mam i babć. I gdyby nie kronika, o którą dbamy i dopisujemy ciąg dalszy, nie byłoby już, czego wspominać.

Z roku na rok zwiększał się stan członkiń naszego koła i w okresie rozkwitu w 1988 roku było nas 140 par. Był to czas, kiedy przewodniczącymi były: pani Krystyna Bednarek, a od 1983 roku pani Zofia Kubik. Pani Zosia funkcję tę pełniła przez 20 lat do 2003 roku – jak dotąd najdłużej.

W latach 80-tych i 90-tych nasza organizacja domagała się budowy drogi do Zapusty Wielkiej, doprowadzenia wody do gospodarstw i przystanku autobusowego w środku wsi. Działaliśmy na różnych płaszczyznach, razem.

Rok 1984 był bardzo ważny dla koła, ponieważ nasze członkinie, panie: Maria Tworek, Józefa Mizerska i Maria Krawczyk

odcinka było przypomnienie „Jak gotowało się kiedyś a jak teraz”. Panie opowiadały o dawnych weselach, potrawach, oddając się wspomnieniom jak wyglądały takie uroczystości w remizach strażackich, jak były przygotowywane świnioibicia, skubanie kurczaków, zagniatanie klusek, krojenie sałatek oraz wypiek prostych drożdżowych ciast.

W tym samym roku Koła Gospodyń Wiejskich w całym kraju obchodziły 150-lecie swojego istnienia. Nasze panie uczestniczyły w obchodach jubileuszu „Słoneczna Majówka”

WIGILIJNA KASZA PĘCZAK

Potrzeba: ½ kilograma kaszy pęczak, 1 kilogram pieczarek, 2 cebule, margaryna, sól, pieprz i jarzynka do smaku.

Wykonanie: Kaszę ugotować na sypko w lekko osolonej wodzie. Pieczarki pokroić w plasterki, podsmażyć na margarynie, dodać cebulę pokrojoną w kostkę i dalej dusić, następnie wymieszać z kaszą i doprawić do smaku solą, pieprzem i jarzynką. Podawać gorące.

Czytelnikom miesięcznika W NOWEJ ROLI chciałbyśmy na świąteczny czas zaproponować prostą i dobrą potrawę „Wigilijną kaszę pęczak”, która na pewno będzie odkryciem na bożonarodzeniowym stole.

Smacznym Świąt Bożego Narodzenia!

Hiacenta Milek